

Wymagania z języka polskiego do klasy IV

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- omawia **elementy świata przedstawionego w poezji**, wyodrębnia **obrazy poetyckie**, określa **nastroj wiersza**,
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: **epitet, ożywienie, porównanie** oraz określa ich **funkcję**,
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym **wers, strofę, rym, rytm, refren**, **liczbę sylab w wersie**,
- rozpoznaje **podmiot liryczny/osobę mówiącą w wierszu**
- **opowiada o wydarzeniach fabuły** oraz ustala **kolejność zdarzeń** i rozumie ich **wzajemną zależność**
- wskazuje w utworze **bohaterów i narratora**, **charakteryzuje ich**
- określa **tematykę** oraz **problematykę utworu**
- **nazywa wrażenia**, jakie budzi w nim czytany tekst
- **określa doświadczenia bohaterów literackich** i **porównuje** je z własnymi
- przedstawia **własne rozumienie utworu** i je **uzasadnia**
- wyraża **własny sąd o postaciach i zdarzeniach**
- **wskazuje wartości** w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera
- **wyszukuje** w tekście **informacje wyrażone wprost i pośrednio**
- określa **temat i główną myśl tekstu**
- dostrzega **relacje między częściami wypowiedzi** (np. **tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie**)
- **odróżnia** zawarte w tekście **informacje ważne od drugorzędnych**
- rozróżnia i wyjaśnia **elementy realistyczne i fantastyczne** w utworach
- odróżnia **dialog od monologu**, rozumie ich **funkcje** w utworze
- objaśnia **znaczenia dosłowne i przenośne** w utworach literackich
- **identyfikuje** wypowiedź jako **tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy**
- **rozpoznaje** czytany utwór jako : **opowiadanie ,legendę, baśń, komiks** oraz wskazuje ich **cechy gatunkowe**
- wyodrębnia **elementy dzieła filmowego i telewizyjnego** (**scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka**); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia
- świadomie i z uwagą odbiera filmy, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

Kształcenie językowe

Uczeń:

- identyfikuje tekst jako **komunikat** identyfikuje **nadawcę i odbiorcę** wypowiedzi
- określa **sytuację komunikacyjną** i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi
- rozpoznaje **znaczenie niewerbalnych środków komunikacji** (np. **gest, mimika, postawa ciała**)
- rozumie pojęcie **głoska, litera, sylaba**
- rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: **wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące** – rozumie ich **funkcje** i je stosuje
- **rozpoznaje** w wypowiedziach **części mowy**, **określa ich funkcje** w tekście
- odróżnia **części mowy odmienne od nieodmiennych**
- rozpoznaje **formy przypadków, liczby i rodzaju gramatycznego rzeczownika, przymiotnika** oraz określa

ich funkcje w wypowiedzi

- poprawnie **stopniuje przymiotniki** , rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach
- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi ,
- rozpoznaje **bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się**; rozumie ich

znaczenie w wypowiedzeniu oraz **funkcje** w tekście

- rozpoznaje formy **liczby, osoby, czasu czasownika** oraz określa **ich funkcje** w wypowiedzi
- poprawnie **stopniuje przysłówki**, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach
- rozpoznaje **przymek i określa jego rolę** w wypowiedzi,
- rozpoznaje **spójnik i jego funkcję** w wypowiedzi
- nazywa **części zdania(podmiot, orzeczenie)** i **rozpoznaje ich funkcje** składniowe w wypowiedzeniach
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: **zдания pojedyncze i złożone, równoważniki zdań**, rozumie **ich**

funkcje i stosuje w praktyce językowej

- **przekształca** konstrukcje zdaniowe, np. **zдания w równoważniki zdań i odwrotnie, zдания złożone w pojedyncze i odwrotnie**
- stosuje **intonację poprawną ze względu na cel** wypowiedzi
- **pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje zasady pisowni**
- **poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu**
- rozróżnia **synonimy/wyrazy bliskoznaczne** oraz **antonimy/wyrazy przeciwstawne**, rozumie **ich funkcje** w

tekście i stosuje we własnych wypowiedziach

- zna i rozpoznaje w tekście literackim: **zdrobnienie, zgrubienie** oraz określa **ich funkcje**

Tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych

Uczeń:

- zna **zasady budowania akapitów**
- **uczestniczy w rozmowie** na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens
- **tworzy wypowiedzi pisemne i ustne** zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym w następujących formach gatunkowych: **list prywatny, opis przeżyć wewnętrznych , opis przedmiotu, opis postaci, notatka, plan (ramowy i szczegółowy) tekstu, opowiadanie twórcze i odtwórcze, zaproszenie, dialog, podziękowanie, ogłoszenie, kartka z pozdrowieniami i życzeniami**
- **wyglasza z pamięci tekst** ze zrozumieniem oraz odpowiednią **intonacją, dykcją**, właściwym **akcentowaniem**, z odpowiednim **napięciem emocjonalnym**, z następstwem **pauz**